

С Т А Н О В И Щ Е

на Министерство на правосъдието относно искането на 49 народни представители от 36-то Народно събрание да бъде установена противоконституционността на Закона за възстановяване собствеността върху недвижими имоти на български граждани от турски произход, направили постъпки за заминаване в Република Турция и други страни през периода май-септември 1989 г.

Министерство на правосъдието изразява становище, че искането за обявяване противоконституционността на Закона за възстановяване на собствеността върху недвижими имоти на български граждани от турски произход, направили постъпки за заминаване в Република Турция и други страни през периода май-септември 1989 г. е неоснователно.

Относно релевираните в искането основания за противоконституционност, Министерство на правосъдието намира следното:

1. По чл.6 от Конституцията: Законът възприема термина "български граждани от турски произход" не за да установи ограничения и привилегии, основани на етническа принадлежност, а за да индивидуализира определен вид граждани. Терминът е възприет още в ПМС № 29/90 г. и ПМС № 170 от 1991 г., за да очертае кръга от български граждани, чийто имуществени права са накърнени чрез неправомерни въздействия през 1989 г. Наред с това, Конституцията забранява създаването на привилегии, а не възстановяване на резултатите от дискриминация. След 1984 г. противозаконно определени държавни органи накърниха правата на част от гражданите, дискриминирайки ги в правото на избор на име. Те ги заставяха да напуснат България и да се лишат по принуда от своите имоти. Законът сега цели именно да възстанови правата на тази категория български граждани.

2. В искането на групата депутати като основание за противоконституционност се сочи и противоречие с чл. 7 от Конституцията, който определя отговорността на държавата за вреди, причинени от незаконни актове

или действия на нейни органи и длъжностни лица. Както бе посочено по-горе, Законът предвижда възстановяване на права, нарушени от страна на държавни органи. Конституцията не изключва възможността това да бъде уредено с отделен закон. Що се отнася до засягането интересите на трети физически лица, законът предвижда механизъм за тяхното обезщетяване именно за сметка на държавата, доколкото последните не са нарушили при придобиване на имотите определени правни норми и не са злоупотребили с власт, служебно и партийно положение.

3. Относно твърдението за противоречие с чл. 17 от Конституцията:

В законодателната традиция на нашата страна е залегнало твърдо правило за възстановяване на отнета собственост на граждани, резултат от противоконституционни действия на властта. Така беше възстановена след Втората световна война собствеността на граждани от еврейски произход. Със същата цел бе приет и Закон за възстановяване собствеността върху някои магазини, работилници, складове и ателиета /ДВ бр. 105/91 г./. С настоящия закон се възстановява собствеността върху принудително отчуждени имоти през 1989 г.

Веднъж признато, че първоначалното отчуждаване на имота е недействително, това означава, че приобретателят не е станал собственик. При тази хипотеза правата на третите лица, придобили имота, са права на добросъвестен владелец, придобил имот от несобственик с титул, годен да го направи собственик - вкл. кратка придобивна давност.

4. Неоснователно е и твърдението за противоречие с чл. 24, ал2 от Конституцията. Този закон бе създаден именно, за да осигури основните права и свободи на българските граждани и да отстрани едно неравенство, възникнало в следствие на държавна политика, противоречаща на принципите и нормите на международното право.

5. В искането се твърди, че със Закона се нарушава прокламираното в чл. 35 от Конституцията право на свободен избор на местожителство, на напускане пределите на страната. С отмяната на Наредбата за временно ограничаване приемането на нови жители в градовете и закрепването на този принцип в чл.35, ал.1 от Конституцията бе гарантирано това основно право и за българските граждани. Параграф 5 от заключителните разпоредби на Закона не накърнява цитираното по-горе конституционно право, а определя един срок, от който се ползват лицата, чиито права са накърнени. Параграф 5 цели да бъде възстановена собствеността върху тези недвижими имоти, които ще

се ползват от собствениците им за задоволяване на жилищни нужди и предотвратяване евентуалното извършване на спекулативни сделки.

6. Не би могло да се приеме, че Законът нарушава и чл. 56 от Конституцията, като лишава потърпевшите от право на защита. Законът цели именно възстановяване на накърненото право на определена категория български граждани, засегнати от политиката на държавата преди 10.11.1989 г. Що се отнася до лицата, придобили имоти, подлежащи на възстановяване, то законът и за тях предвижда механизъм на обезщетяване.

Що се касае до някои непълноти в установената със закона процедура, те не са в никакъв случай основание да се обяви за противоконституционен.

МИНИСТЪРЪ